

प्रथमसत्रान्त आकलनम्

कक्षा- सप्तमी

विषय:- संस्कृतम्

समय-होरात्रयम्

पूर्णाङ्कः- 35

आवश्यक निर्देशः-

1. प्रश्नानाम् उत्तराणि स्पष्टतया सुन्दरतयाच दीयन्ताम्।

2. सर्वे प्रश्नाः अनिवार्यः सन्ति।

3. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

प्रश्नः- 1 अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत- (4)

कालक्रमेण रमायाः पिता विपन्नः सञ्जातः। तस्याः पितरौ ज्येष्ठा भगिनीच दुर्भिक्षपीडिताः दिवङ्गताः। तदनन्तरं रमा स्वज्येष्ठ भ्रात्रा सह पद्भ्यां समग्रं भारतम् अभ्रमत्। भ्रमणकमे सा कोलकातां प्राप्ता। संस्कृत वैदुष्येण सा तत्र 'पण्डिता' सरस्वती' चेति उपाधिभ्यां विभूषिता। तत्रैव सा ब्रह्मसमाजेन प्रभाविता वेदाध्ययनम् अकरोत्। पश्चात् सा स्त्रीणां कृते वेदादीनां शास्त्राणां शिक्षायै आन्दोलनं प्रारब्धवती।

(क) कस्याः पिता विपन्नः सञ्जातः ?

(ख) रमा केन सह समग्रं भारतम् अभ्रमत् ?

(ग) भ्रमणकाले सा कुत्र प्राप्ता ?

(घ) सा कासाम् शिक्षायै आन्दोलनं प्रारब्धवती ?

प्रश्नः-2 अधोलिखित गद्यांशस्य हिन्दी- भाषायाम् अनुवादं लिखत- (3)

एकदा श्रीकण्ठः तेन सह प्रातः नववादने तस्य गृहण् अगच्छत्। तत्र कृष्णमूर्तिः तस्य माता पिता च स्वशक्त्या श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् अकुर्वन्। एतत् दृष्ट्वा श्रीकण्ठः अकथयत्- 'मित्र। अहं भवतां सत्कारेण सन्तुष्टोऽस्मि।

प्रश्नः-3 अधोलिखित श्लोकस्य हिन्दी- भाषायाम् अनुवादं लिखत- (3)

दाने तपसि शौर्ये च विज्ञाने विनये नये।

विस्मयो न हि कर्तव्यो बहुरत्ना वसुन्धरा।।

अथवा

सत्यं ब्रूयात् प्रियं ब्रूयात् न ब्रूयात् सत्यमप्रियम्।

प्रियं च नानृतं ब्रूयात् एषः धर्मः सनातनः।।

प्रश्नः-4 केचन् षट् प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृत भाषायाम् लिखत-

(क) पृथिव्यां कति रत्नानि ?

(6 1/2=3)

(ख) सरस्तीरे के आगच्छन् ?

(ग) सर्वदा कुत्र सुखम् ?

(घ) लोके पुनः-2 कानि भवन्ति ?

(ङ.) रमाबाई केन सह विवाहम् अकरोत् ?

(च) किं ब्रूयात् ?

(छ) पार्वती तपस्यार्थं कुत्र अगच्छत् ?

(ज) त्रिवर्णः ध्वजः कस्य प्रतीकः ?

प्रश्नः-5 एकां कथां हिन्दीभाषायाम् लिखत- (4)

दुर्बद्धिः विनश्यति अथवा पण्डिता रमाबाई

प्रश्नः-6 मञ्जूशातः क्रियापदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूर्यत- (3)

अभिनन्दति, भक्षयिष्यामः, इच्छामि, वदिष्यामि, उड्डीयते, प्रतिवसतिस्म

(क) हंसाभ्यां सह कूर्मोऽपि

(ख) अहं किञ्चिदपि न.....।

(ग) यः हितकामानां सुहृदां वाक्यं न

(घ) एकः कूर्मः अपि तत्रैव.....।

(ङ.) अहं आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम्.....

(च) वयं गृहं नीत्वा कूर्म.....।

प्रश्नः-7 एकं शब्दरूपं लिखत- (3)

एतत् (पुल्लिङ्ग) अथवा तत् (स्त्रीलिङ्ग)

प्रश्नः-8 एकं धातुरूपं यथानिर्दिष्टे लकारे लिखत - (2)

कृ (लट् लकारे) अथवा खाद् (लृट् लकारे)

प्रश्नः-9 रेखाङ्कितानि पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं। कुरुत् (2)

(कानिचित् चत्वारि)-

(क) वसुन्धरा बहुरत्ना भवति।

(ख) कच्छपः आकाशमार्गेण गन्तुम् इच्छति।

(ग) स्त्रियः शिक्षां लभन्ते स्म।

(घ) अस्माकं त्रिवर्णध्वजः विश्वविजयी भवेत्।

(ङ.) सत्येन वाति वायुः।

(च) मृत्युः न प्रतीक्षते।

प्रश्नः-10 मञ्जूशातः पदानि चित्वा समानर्थकानि पदानि लिखत। (2)

माता, जन्तवः, नयनानि, प्रस्तरे।

(क) पाषाणे.....

(ख) अम्बा.....

(ग) पशवः.....

(घ) नेत्राणि.....

प्रश्नः-11 संख्यावाची शब्दान् संस्कृतभाषायाम् लिखत- (2)

15, 27, 35, 46

प्रश्नः-12 अधोलिखितान् प्रश्नान् पठित्वासम्बन्धकं उत्तरं चिनुत्। चत्वारः (4)

प्रश्नाः समाधेयाः।

(क) संस्कृते कति लिङ्गानि सन्ति ?

(1) द्वे (2) त्रीणि

(3) एकम् (4) पञ्च

(ख) 'लता' कीदृशः शब्दः ?

(1) अकारान्त पुल्लिङ्ग (2) आकारान्त पुल्लिङ्गः

(3) आकारान्तस्त्रीलिङ्गः (4) इकारान्त

(ग) लोके वशीकृतिः का ?

1) क्षमा (2) अहिंसा

(3) हिंसा (4) शान्तिः

(घ) 'अहम्:' पदस्य अर्थः कः ?

(1) हम दो (2) हम संब

(3) वह (4) मैं